

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-40/16-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školských zařízení	Základní škola Pardubice, Benešovo náměstí 590
Sídlo	Benešovo náměstí 590, 530 02 Pardubice
E-mail právnické osoby	jicinska.ema@benesovka.cz
IČ	60 158 999
Identifikátor	600 096 319
Právní forma	příspěvková organizace
Zastoupená	Mgr. Emou Jičínskou, ředitelkou
Zřizovatel	statutární město Pardubice
Místo inspekční činnosti	Benešovo náměstí 590, 530 02 Pardubice
Termín inspekční činnosti	16. až 19. únor 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) a podle odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vykonaná na základě podnětu ze dne 21. prosince 2015, byla zaměřena na zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Pardubice, Benešovo náměstí 590 (dále „škola“) poskytuje vzdělávání a školské služby v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení.

Aktuálně se ve 24 třídách vzdělává celkem 543 žáků. Jejich počet se od minulé inspekční činnosti výrazněji nezměnil, kapacita školy je využita z 80 %. Tři žáci plní povinnou školní docházku v zahraničí. Speciální vzdělávací potřeby byly diagnostikovány u 58 žáků. Výuka je vedena podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

„Štafeta“ (dále ŠVP ZV). Vedle všeobecného zaměření se škola dlouhodobě profiluje rozšířenou výukou tělesné výchovy (dále „sportovní třídy“).

Do šesti oddělení školní družiny bylo v době inspekční činnosti přihlášeno 168 žáků, tedy 93 % nejvyššího povoleného počtu. Činnost probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání „BEN“ (dále ŠVP ŠD).

Školní jídelna poskytuje stravování žákům a zaměstnancům školy.

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacích programů

Škola má formulovanou střízlivou koncepci svého rozvoje, která navazuje na vize stanovené v ŠVP ZV. Jejich hlavním pojátkem je sportovní orientace školy. Stanovené záměry jsou dílčími kroky postupně realizovány, zejména ty z oblasti materiální či organizační. Pomaleji jsou uskutečňovány cíle pedagogické. Zřizovatel zvolenou strategii podporuje. Prostřednictvím školního řádu a dalších interních směrnic má škola přehledně nastavena účinná pravidla své činnosti. Vedení školy (ředitelka a její dvě zástupkyně) společně řídí pedagogické procesy, oblasti plánování a organizování jsou funkční, méně efektivní se jeví kontrolní a hodnotící mechanismy. Zpětná vazba směrem k pedagogům je většinou nepříliš častá a málo formativní. Organizační struktura školy je promyšlená, delegování pravomocí na další pracovníky účelné (vedoucí vychovatelka, koordinátor ŠVP, metodik prevence atd.).

Od poslední inspekce se pedagogický sbor rozrostl o dva členy, celkem nyní čítá 33 učitelů a šest vychovatelek. Výuka nepovinného předmětu atletická příprava je zajišťována trenérem, který je financován Českým atletickým svazem. Aktuálně všichni vyučující splňují požadavky odborné kvalifikace, na 2. stupni jsou velmi dobře zastoupeny jednotlivé aprobace, chybí pouze pro hudební výchovu a pracovní činnosti. Ředitelka podporuje vzájemnou spolupráci učitelů a jejich pedagogický rozvoj. Aktivita vyučujících však v této oblasti nedosahuje potřebné úrovně. Svoji práci vyhodnocují jen na pokyn, větší část z nich se účastní společných seminářů (např. využití tabletů ve výuce), individuálních vzdělávacích akcí jen v nezbytně nutné míře. Obdobně nejsou ke sdílení zkušeností využívány vzájemné hospitace. To v součtu vede k minimálnímu zvyšování kvality vzdělávacího procesu. Pozitivem je stanovení uvádějícího učitele pro podporu začínajících pedagogů.

Ředitelka se zejména v součinnosti se zřizovatelem snaží neustále zlepšovat stav budovy školy, v posledním roce byly opraveny nevyhovující prostory žakovských šaten a cvičná kuchyň. Ke zkvalitnění materiálních podmínek vzdělávání využívá také dotační programy. V uplynulém období bylo takto modernizováno vybavení školní dílny pro podporu polytechnické výuky a nakoupeno množství knižních titulů k posilování čtenářské gramotnosti v rámci čtenářských dílen. Vzhledem k omezeným prostorovým podmínkám zatím nedošlo ke změně v umístění heren školní družiny. Všechny jsou stále situovány do kmenových tříd 1. stupně, jejichž prostředí je alespoň částečně přizpůsobeno pro potřeby zájmového vzdělávání. Žáci zde mají k dispozici hry, stavebnice, knihy, výtvarné potřeby atd. Kromě toho školní družina při své činnosti hojně využívá i další prostory školy, např. cvičnou kuchyň, tělocvičnu, školní hřiště, zahradu. Učební pomůcky, učebnice i hračky jsou průběžně obměňovány, k čemuž slouží vedle standardních finančních prostředků i ty, které pocházejí z vlastní činnosti (např. úplata za školní družinu, pronájem) a ze sponzorských darů.

Škola vytváří podmínky pro fyzické i psychické bezpečí žáků, aktivně přijímá preventivní opatření. Pozornost je věnována průběžnému sledování případných signálů rizikového chování. Důraz je kladen na zdravý životní styl. Rozdílné sociální složení účastníků vzdělávání často přináší třecí plochy, které se ředitelka spolu s pedagogy snaží eliminovat, popřípadě vzniklé problémy efektivně řešit. Daří se tak udržet většinou příznivé prosociální vztahy. Pozitivnímu klimatu napomáhá vlastní prostředí školy, čistota a estetická úprava vnitřních prostor i okolí.

Podmínky vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům mají očekávanou úroveň.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Realizovaný ŠVP ZV byl aktualizován k 1. září 2015, v průběhu inspekční činnosti byly upraveny drobné nejasnosti v organizaci a rozložení učiva v předmětech vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Učební plány byly naplňovány. Vyučování je doplňováno a propojováno řadou akcí a projektů (Technohrátky, Den Země apod.). Škola cíleně spolupracuje s různými subjekty (krajská knihovna, ekocentrum, muzeum apod.), jež přispívají k obohacení vzdělávací nabídky.

Rozbor záznamů v třídních knihách 4. a 5. ročníku za uplynulý školní rok ukázal, že v předmětech vlastivěda a přírodověda bylo učivo z tematických okruhů Lidé kolem nás a Člověk a jeho zdraví uvedeno v minimálním rozsahu oproti ostatním, kterým byl věnován mnohdy i neúměrně velký časový úsek. Při hospitační činnosti v jedné ze tříd 5. ročníku bylo v předmětu vlastivěda zjištěno přetěžování žáků faktografickými údaji, výuka zabíhala do značných podrobností, které nebyly v tomto rozsahu podloženy školními výstupy stanovenými v ŠVP ZV.

Výuka na 1. stupni byla učitelkami promyšlená, připravená, jejich přístup k žákům byl vstřícný. Cíle byly stanovené převážně jako téma hodiny a vztahené k příslušnému učivu, tedy k vědomostem, případně k dovednostem. Rozvoj postojů probíhal spíše neplánovaně. Vzdělávací proces se v nižších ročnících většinou vyznačoval pestrostí zařazených aktivit. Převažovaly frontální forma výuky a samostatná činnost žáků, v některých hospitovaných hodinách byla realizovaná práce ve dvojicích či skupinách. Občas byly zařazeny prvky činnostního učení, problémové úkoly a práce s chybou, podporující aktivitu a pozornost žáků. Žáci se do připravených činností zapojovali s chutí a zájmem, pro rychlejší měly učitelky připravené další úkoly. Vyučování bylo účelně propojováno s každodenním životem, byly uplatňovány mezipředmětové vazby. Občas se žáci učili své práce prezentovat před spolužáky. Zajímavě zvolené aktivity v anglickém jazyce rozvíjely řečové dovednosti žáků. Výuka matematiky ve třídách 5. ročníku měla rozdílnou úroveň. Hodiny s převahou frontálního vyučování nebo s déle trvající samostatnou prací žáky nemotivovaly, jejich přínos byl výrazně nižší. Jen okrajově se dařilo spojit matematické vzdělávání s reálnými situacemi. Rozvoj klíčových kompetencí spolu s matematickou gramotností byl v několika případech omezen chybným didaktickým postupem (např. vysvětlování povrchu krychle bez využití sítě tělesa, zápis nerovností desetinných čísel bez uvedení těchto čísel).

Diferenciace výuky a podpora žáků se ŠVP nebyly ve sledovaných hodinách na 1. stupni dostatečně zřejmé. Využívání učebních pomůcek a didaktické techniky bylo minimální. Sebevědomí žáků posilovala zpravidla průběžná pochvala, povzbuzení. Spíše ojediněle byla zaznamenána výzva k sebehodnocení. Závěry hodin byly v režii vyučujících, jednalo se převážně o krátké zhodnocení, reflexe učiva většinou chyběla.

Hospitované hodiny na 2. stupni měly stanovené cíle především v oblasti vědomostí. Dovednosti a postoje byly rozvíjeny pouze nahodile. Při výuce matematiky převažovala frontální činnost doplněná občas samostatnou prací žáků. Výhody párových aktivit, umožňujících aktivní rozvoj matematické gramotnosti, byly využity pouze jednou. Organizace hodin byla účelná, vždy bylo zopakováno učivo, na které navazovala nová látka, následně byl dostatek času věnován jejímu procvičení. Z metod využívali učitelé zejména řízený rozhovor a vysvětlování. Možnost samostatně objevovat a řešit problémy žáci takřka neměli. Většinou bylo učivo propojené s jejich praktickými zkušenostmi, ojediněle byly zařazeny mezipředmětové vztahy. Vzhledem k respektujícímu partnerskému přístupu učitelů k žákům probíhala výuka v pohodové pracovní atmosféře, dařilo se udržet pozornost a zájem žáků. Ti se přirozeně ptali, aktivně se zapojovali do řešení úloh. Učitelé jim zpravidla poskytovali individuální pomoc. Obvyklé pomůcky byly využívány, zapojení didaktické techniky do vzdělávacího procesu chybělo. Pozitivem byl důraz na dodržování matematické terminologie a přesnosti při rýsování. Velmi dobře metodicky i didakticky byla zvládnutá výuka nejstarších žáků. Shrnutí a zhodnocení hodin zpravidla proběhlo, úroveň se odvíjela od osobnosti učitele. Funkční sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků bylo zaregistrováno jen výjimečně.

Hodiny ruského jazyka byly pro žáky méně motivační. Důvodem byly málo pestré metody a formy činnosti nepřizpůsobené úrovni žáků. Převažovala frontální výuka, práce ve dvojicích či skupinách (rozhovory) nebyla zařazena, což se projevovalo minimálním zájmem žáků, který učitelky občas řeší přísným hodnocením. Důraz byl kladen na písemný projev, praktické řečové dovednosti byly rozvíjeny málo. Při výuce zeměpisu proběhla zajímavou metodou reflexe probraného tématu. K vysvětlení nového učiva byla využita prezentace, vhodně doplněná názornými ukázkami. Po metodické a didaktické stránce byly zdařile zvládnuté hodiny tělesné výchovy sportovních tříd. Do připravených činností se žáci zapojovali aktivně a zodpovědně. Zařazeny byly i netradiční a nové herní kombinace, které u žáků vzbudily zájem. Kvalitní bylo úvodní protažení vedené žákyní, pedagog jen korigoval správné provedení u jednotlivců. Vzdělávací proces provázelo průběžné pozitivní ohodnocení činností, okrajově bylo zařazeno i vzájemné hodnocení. Při tělesné výchově žáků běžných tříd bylo opravení chybného cvičení většinou opomíjeno, sebehodnocení či účelné zhodnocení v závěru vyučovací hodiny nebylo zařazeno.

Časové rozvržení vzdělávacího obsahu uskutečňovaného ŠVP ŠD koresponduje s jednotlivými obdobími školního roku a vychází ze vzdělávacího oboru základního vzdělávání Člověk a jeho svět. Pozitivem činnosti školní družiny je široká nabídka zájmových útvarů (Vaření, Flétna pro zdraví, Hravé malování, Florbal atd.). Sledovaný průběh vzdělávání ve školní družině byl zaměřen na odpočinkové a zájmové činnosti, které vedly k odstranění únavy po vyučování, žáci se aktivně a se zájmem zapojovali do pracovních aktivit souvisejících např. s pečením sušenek a cukroví. Ve školním roce 2015/2016 pokračuje školní družina v projektu „Za bezpečné dětství“, který je věnován preventivním tématům.

Průběh vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům má očekávanou úroveň.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu k vzdělávacím programům

Při přijímání k základnímu vzdělávání ředitelka školy respektuje právní předpisy, ke všem uchazečům přistupuje vstřícně, v hodnoceném období nebylo vydáno žádné rozhodnutí

o nepřijetí. K usnadnění přechodu předškolních dětí do pozice žáků přispívá pravidelná spolupráce s blízkými mateřskými školami.

Občanské a sociální kompetence jsou rozvíjeny různými mimoškolními aktivitami (exkurze, divadelní představení, charitativní akce apod.). Přínosem pro tuto oblast i pro rozvoj cizojazyčné gramotnosti byla účast školy v multikulturním projektu EDISON, kdy žáci strávili týden ve společnosti několika zahraničních studentů. Své jazykové schopnosti si každoročně tříbí také při jazykově-vzdělávacích pobytech ve Velké Británii. Škola je činnostná i v oblasti environmentální výchovy, pořádá tzv. sběrová rána, žáci se učí třídít odpady, účastní se ekologických programů. Sounáležitost s městem, resp. městským obvodem, je podporována účastí žáků na akcích pro veřejnost (Vánoční jarmark apod.). Ve vztahu k zákonným zástupcům škola uplatňuje partnerský přístup, vedení vstřícně reaguje na většinu jejich podnětů a připomínek.

Úroveň znalostí a dovedností žáků pedagogové zjišťují vlastními evaluačními nástroji. Informace o vzdělávání svých dětí získávají rodiče především prostřednictvím elektronické žákovské knížky, na 1. stupni je využívána i její listinná forma. Průběžné hodnocení žáků na 2. stupni z tělesné výchovy, pohybových a sportovních her a z nepovinného předmětu atletická příprava někteří pedagogové důsledně nezaznamenávají. Žáci za 1. pololetí aktuálního školního roku neměli v elektronické žákovské knížce zapsanou žádnou známku, event. pouze jednu, což nekoresponduje s nastavenými pravidly pro hodnocení ve školním řádu.

Z analýzy celkového prospěchu v posledních dvou klasifikačních obdobích vyplynulo, že necelých 60 % žáků (na 2. stupni přibližně 30 %) prospělo s vyznamenáním, podíl neprospívajících v 1. pololetí školního roku 2015/2016 byl 3 %. V českém jazyce, anglickém jazyce, matematice a fyzice byla klasifikace na 2. stupni shledána značně přísnou. V některých třídách byla v těchto předmětech jedna čtvrtina až více než jedna třetina žáků hodnocena na vysvědčení klasifikačními stupni dostatečný či nedostatečný, přičemž mnohdy žádný nebo maximálně dva žáci v nich byli hodnoceni klasifikačním stupněm výborný. Obdobně striktní byla na 1. stupni klasifikace v 5. ročníku ve vlastivědě, a to ve třídě, kde docházelo k přetěžování žáků faktografickými údaji. Nepřiměřeně zde bylo hodnocení žákyně stupněm prospěchu nedostatečný, ačkoliv předložená průběžná klasifikace tomu neodpovídala. V jiném případě žákyně opakovala ročník bez absolvování opravné zkoušky, přičemž byla na vysvědčení hodnocena stupněm prospěchu nedostatečný pouze z jednoho předmětu a na daném stupni žádný ročník dosud neopakovala. Z uvedeného je patrná málo systematická práce vedení školy s výsledky vzdělávání žáků danými sumativním hodnocením.

K žákům s rizikem školního neúspěchu přistupují vyučující někdy méně aktivně, většinou jim nabízejí podporu formou nepravidelného doučování či dalšího přezkoušení. Při identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb žáků pedagogové spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, doporučení vzešlá z psychologických a speciálně pedagogických vyšetření jsou respektována. Stěžejním členem školního poradenského týmu je psychologka, která se zabývá řešením všech výchovných i výukových problémů.

Kvalita vzdělávání byla v uplynulém období ověřována také prostřednictvím výběrového zjišťování ČŠI, jehož výsledky v přírodovědném i společenskovědním přehledu odpovídaly celostátnímu průměru. Škola se účastní také komerčního testování. V letošním školním roce dosáhla třída IX. A v matematice velmi dobrého skóre, byla lepší než 60 % ostatních škol. S výsledky se seznamují vedle vedení školy i příslušní pedagogové, ale podrobněji s nimi nepracují.

Účinnou zpětnou vazbu poskytuje i zapojení do různých soutěží. Výrazné úspěchy žáků školy jsou převážně spojeny s účastí v mnoha sportovních soutěžích. Medailové pozice získávají kolektivy i jednotlivci nejenom na krajské úrovni (v Krajské olympiádě dětí a mládeže Pardubického kraje, v atletické soutěži Pohár rozhlasu atd.), ale postupují a jsou úspěšní i v celostátních kolech (např. 1. místo chlapců v Atletickém čtyřboji základních škol). V tomto školním roce vyhrála žákyně 9. ročníku republikové finále v plavání a škola v tomto klání obsadila celkově 5. místo. Žáci se též zapojují do dalších předmětových soutěží, například ve výtvarné Zdravá a nemocná příroda pořádané Pardubickým krajem vybojovala opět žákyně 9. ročníku 1. místo a 2. hejtmanskou cenu.

Výsledky vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům mají očekávanou úroveň.

Závěry

- a) K silným stránkám školy patří:
- množství realizovaných akcí doplňujících vyučovací proces,
 - úspěchy žáků ve sportovních soutěžích.
- b) Nedostatky zjištěnými při inspekční činnosti byly:
- nepřiměřená, nepodložená klasifikace žákyně 5. ročníku z vlastivědy,
 - opakování ročníku žákem bez absolvování opravné zkoušky.
- c) Slabými stránkami školy byly shledány:
- minimální využívání aktivizujících forem a metod práce při vyučování,
 - chybějící diferenciaci, individualizace výuky,
 - pouze ojedinělé uplatnění sebehodnocení a vzájemného hodnocení ve vyučovacích hodinách.
- d) Během následujícího období by bylo vhodné:
- věnovat na úrovni vedení školy větší pozornost hodnotícím procesům, častěji poskytovat zpětnou vazbu pedagogům,
 - ve větší míře zapojit pedagogy do individuálních vzdělávacích akcí, využívat vzájemných hospitací, dbát na spolupráci učitelů 1. a 2. stupně,
 - více využívat dostupné prostředky digitálních technologií.
- e) Od minulé inspekční činnosti došlo zejména:
- k modernizaci prostor budovy školy (šatny, cvičná kuchyň),
 - ke zkvalitnění materiálních podmínek školy (knižní tituly, vybavení školní dílny).

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona požaduje

- do 30 dnů přijetí preventivních opatření ke zjištěným nedostatkům podle Závěrů písm. b) a zaslání zprávy o prevenci.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.e@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina ze dne 30. září 2014
2. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 31 336/03-21, ze dne 6. dubna 2004
3. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 3 289/2007-21, ze dne 27. února 2007
4. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 22 834/2007-21, ze dne 4. října 2007
5. Jmenování na pracovní místo ředitele ze dne 23. května 2014
6. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Štafeta“ platný od 1. září 2015
7. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání „BEN“ platný od 2. května 2013
8. Školní matrika - školní rok 2015/2016
9. Přijímací řízení pro školní rok 2015/2016
10. Školní řád platný od 19. března 2015
11. Vnitřní řád školní družiny platný od 3. května 2013
12. Rozvrhy hodin tříd a učitelů - školní rok 2015/2016
13. Třídní knihy - školní roky 2014/2015 a 2015/2016
14. Přehledy výchovně vzdělávací práce školní družiny a zápisní listky – školní rok 2015/2016
15. Minimální preventivní program – školní rok 2015/2016
16. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – školní rok 2015/2016
17. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní roky 2014/2015, 2015/2016
18. Výroční zpráva o činnosti školy - školní rok 2014/2015
19. Personální dokumentace pedagogických pracovníků - školní rok 2015/2016

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka

Mgr. Mirka Machková v. r.

Mgr. Olga Příhodová, školní inspektorka

Mgr. Olga Příhodová v. r.

Mgr. Helena Slováčková, školní inspektorka

Mgr. Helena Slováčková v. r.

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

Mgr. Martin Valášek v. r.

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Bc. Eva Nováková v. r.

V Pardubicích 11. března 2016

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Ema Jičínská, ředitelka školy

Mgr. Ema Jičínská v. r.

V Pardubicích 21. března 2016